

Pronađen lek za problem zdravstva u Gornjem Livoču

Zajednička nastojanja seoskih aktivista, skupštine opštine i Misije OEBS-a rezultirala su izgradnjom ambulante u ovom selu

Tekst i fotografija: Mevlude Saljihu

Selo Gornji Livoč nalazi se za-padno od Gnjilana. Mešovito stanovništvo kosovskih Albanaca i kosovskih Srba, otprilike 3500 stanovnika, živi tamo. Momentalno, seljani nemaju medicinsku službu. Ali ovaj ozbiljan problem zdravstva samo što nije rešen.

Pre izvesnog vremena, aktivisti sela obratili su se gradskoj skupštini Gnjilana i zamolili za pomoć u izgradnji doma zdravlja. Oni su dobili podršku. Gđin Fadilj Osmani, direktor projekta u skupštini grada, stupio je u kontakt sa zvaničnicima Kancelarije OEBS-a u Gnjilanu i, u saradnji sa njima, započeo je rad po tom pitanju. Oni su napravili projekat, zvaničnici kancelarije su ga odobrili i obezbedili novac i poslovi na izgradnji su uskoro započeli. Trenutno, radovi na ambulanti se privode kraju, a otvaranje se očekuje septembra.

Gđica Lola Ansede, iz Odsaka za demokratizaciju OEBS-a u Gnjilanu, kaže da su u ljudi

u misiji veoma zadovoljni projektom i načinom na koji se stvari odvijaju. "Ambulanta će pružati usluge i albanskoj i srpskoj zajednici. Mi smatramo da je to veoma dobar projekat koji će pomoći ljudima da imaju mnogo bolje zdravstvene usluge nego što su ih imali do sada," kaže gđica Ansede.

Osim obezbeđivanja medicinskih usluga, ambulanta će povećati broj zaposlenih u selu. Doktori će najverovatnije dolaziti iz Gnjilana pošto nema diplomiranih lekara u Livoču, ali će radije zapošljavati medicinske sestre iz sela. Zasad, stanovnici moraju da putuju u Gnjilane da im se ukaže medicinski tretman. Ovo neće biti potrebno kad ambulanta počne da radi.

Predstavnik sela gđin Ramadan Kurteši, kaže da je ovo projekat od kapitalnog značaja za Livoč. "Mi smo bili selo sa kompletno nerazvijenom infrastrukturom. Sada, pregalaštvom seoskih aktivista, opštinske skupštine u

Gnjilanu i OSCE-a, veoma smo blizu da imamo dom zdravlja koji radi," rekao je gđin Kurteši. Gđin Osmani iz skupštine opštine smatra da je lokalno stanovništvo uradilo ogroman posao. "Oni su prevazišli prepreke i podele. Albanska i srpska zajednica složile su se da je prioritet bio rešavanje problema zdravstvene pomoći u svom selu," Osmani je dodao.

Predanost seljana se isplatila. Oni imaju razlog da budu sretni. Gđin Haljim Ramadani, mladić iz Livoča, rekao je da je njima veoma drago da vid kako građevinci postavljaju krov na ambulanti.

Praksa je pokazala da kada se ljudi međusobno slažu, rešenja brzo dolaze. Iako je za izgradnju ambulante bilo potrebno godinu dana, rezultat je impresivan. Najmanje 3,500 stanovnika Livoča, koji uskoro neće morati da putuju do najbližeg grada – koji uopšte nije blizu – da im se pruži medicinski tretman.

Radnici grade krov nove ambulante.

OVOBROJU

Zastrašujući zadatak str. 3

Igra za pomirenje str. 4

Intervju: Lutfi Haziri predsednik UKO str. 5

Obnova dobrih odnosa str. 5

Predavanja o obrazovanju str. 5

Pitanje jednakosti str. 6

Uspešan povratak

Tek nakon nekoliko pokušaja oko stotina kosovskih Albanaca vratilo se svojim domovima u Gornjoj Bitinji

Tekst: Mustafa Skenderi

Gornju Bitinju, selo u opštini Štrpce, pre 1999. naseljavali su Srbi i Albanci. Tokom protekle četiri godine većina Albanaca iz ovog sela bila je raseljena u Uroševcu i okolnim selima. Nakon poboljšanja bezbednosne situacije Albanci, stanovnici ovog sela, su međunarodnoj zajednici i opštinskim strukturama poslali zahtev da se vrate svojim domovima.

Prvi spontani povratak Albanaca u selo Gornja Bitinja desio se 9. maja. Jedan broj Srba koji žive u ovom selu blokiralo je ulaz u znak protesta. Nakon razgovora postignut je dogovor da se Albanci vrate nazad, ali su oni najavili da će ponovo pokušati da se vrate u svoje domove 22. maja.

U međuvremenu, kancelarija OEBS-a u Štrpcu, u saradnji sa UNMIK-om, KFOR-om i UNHCR-om, započela je kampanju i javne debate, sa ciljem promocije prava na povratak. "To je neotuđivo pravo svake zajednice da se vrati na mesto svog prebivanja", kaže gđin Horst Deneke, šef ove kancelarije.

"Što se tiče samog povratka", kaže gđa Spomenka Kojadinović, član Opštinske radne grupe, "mi nismo bili direktno uključeni u povratak Albanaca u Gornju Bitinju. Naša uloga bila je da napravimo sliku mesta na koje se vraćaju i da ova zajednica uspostavi kontakt sa drugom zajednicom, da međusobno razgovaraju, kako bi povratak bio od koristi i za Srbe, kako bi ojačali odnose".

Oko stotinu reseljenih Albanaca iz Gornje Bitinje, uz pratnju KFOR-a i UNHCR-a, pokušalo je da ponovo uđe u selo 22. maja. Oko 100 Srba blokiralo je ulaz u selo. Tokom dana počeli su razgovori između srpskih i albanskih političkih vođa na jednoj strani i stanovnika obe nacionalnosti na drugoj, ali bez rezultata. Dogovoreno je da se sa sastankom nastavi 23. Maja. Tada je postignut konačni dogovor, nakon čega su raseljeni Albanci ušli u selo bez pratnje KFOR-a ili policije.

Međunarodne humanitarne organizacije kao što su ARC i UNHCR pomažu ovim ljudima da se privremeno smeste. Tokom naše posete povratnicima, oni su prikupljali podatke o materijalu potrebnom za rekonstrukciju kuća.

OEBS pomaže u zaštiti imovinskih prava

Tokom juna 2002, misija OEBS-a na Kosovu objavila je veoma obiman izveštaj o imovinskim pravima. Izveštaj smo objavili na gradilištu koje se vezuje za neobičnu priču o nedovršenoj građevini, nalik na toliko drugih dovršenih ili nedovršenih građevina na Kosovu.

To zemljište je, sredinom osamdesetih, pripadalo stanovniku Kosova. Oduzela ga je opština, ali opština nije ispoštovala procedure, te je zemljište vraćeno pravu vlasniku.

1998. vlasnik je prodao svoju zemlju. Nakon konflikta novi vlasnik je počeo izgradnju, ali nije podneo zahtev za dobijanje građevinske dozvole. Tokom 2001, opština je naredila prestanak radova. Vlasnik je onda podneo zahtev za legalizaciju izgradnje, na šta ima pravo. Međutim, ne može se utvrditi vlasništvo nad zemljištem i opština nije mogla da legalizuje građevinu.

Ovaj slučaj je i dalje otvoren, a vlasnik traži potvrdu svog imovinskog prava na sudu, ali je, zbog nedostatka dokumentacije, teško predvideti ishod.

Postoje mnogi slučajevi slični ovom pravnom problemu. Da, ovaj izveštaj ukazuje da je postignut napredak ali još uvek postoje mnoge prepreke. Neke od njih su:

- Nedostatak podataka o imovini
- Zbunjujući i kontradiktoran pravni okvir;
- Neuspeh nekih opštinskih uprava da ispoštuju pravo na eksproprijaciju;
- Nelegalna gradnja i nedosledna praksa u vezi sa rešavanjem ovog problema širom Kosova;
- Neefikasnost sudova po pitanju imovinskih sporova; i,
- Nedovoljna zaštita imovinskih prava manjina i povratnika.

Takođe se mora naglasiti da je u nekim oblastima postignut napredak:

- Poboljšanje u rešavanje imovinskih zahteva podnetih Direktoratu za stambeno-imovinska pitanja, posebno tokom 2003;
- Poboljšanje koordinacije među agencijama, posebno putem Savetodavnog odbora o Radnoj grupi za zajednice o imovinskim pravima.
- Nedavno je osnovano posebno Odeljenje Vrhovnog suda Kosova za pitanja u vezi Kosovske poverilacke agencije. Ono će se baviti

sporovima i zahtevima u vezi privatizacije i procesa ekonomskog restrukturiranja koji je trenutno u toku na Kosovu.

Kako se proces prenosa odgovornosti nastavlja, očekujemo da privremene institucije preuzmu svoje odgovornosti u oblasti imovinskih prava. To nije lak zadatak i neće biti ni malo lakši tokom predstojećih godina. Ali, pružanje pomoći stanovnicima Kosova da steknu sigurnost u svoja prava, važan je deo izgradnje stabilne i mirne budućnosti na Kosovu.

Kao i uvek, OEBS je tu da pomogne.

Ambasador Paskal Fieski, šef Misije

“Institucijama nudimmo tehničku podršku za primenu zakona”

kaže gđin Haki Demoli, direktor Pravnog centra Kosova.

Intervju vodila: Edita Bučaj

Detalji: Sa kojim se izazovima suočava Pravni centar Kosova nakon što je postao telo nezavisno od OEBS-a i nakon izbora novog lokalnog direktora.

Gđin Demoli: Istina je da je PCK u procesu dobijanja nezavisnosti od svog osnivača, misije OEBS-a na Kosovu, ali to ne znači da će PCK prekinuti sve veze i saradnju sa OEBS-om. Trenutno, jedan od glavnih izazova je stvaranje i sprovođenje dugoročne strategije, kojom bi se PCK transformisao u održivu i stabilnu organizaciju. Prioritet će, bez sumnje, biti obrazovanje o pravnim pitanjima, jačanje pravne svesti različitih slojeva društva, pravna obuka i objavljivanje magazina, knjiga i zbirki iz oblasti pravosuđa.

Detalji: PCK igra važnu ulogu u reformi Pravnog fakulteta. Koliko je do sada urađeno na tom aspektu i možemo li reći da će u budućnosti biti brzih promena?

Gđin Haki Demoli, Direktor Pravnog centra Kosova.

Gđin Demoli: Od 2000, bivši Sekretarijat za obrazovanje (UNMIK) je dao PCK vodeću ulogu u reformi Pravnog fakulteta Univerziteta u Prištini. Opšte reforme obuhvataju nastavni plan, model studija, uključivanje novih nastavnih predmeta u studije prava, programe pravne prakse i metode ispitivanja. Uprkos poteškoćama, odre-

đeni delovi reformi su već primenjeni i sada je model studija na Pravnom fakultetu u skladu sa “Bolonjskom šemom”. Pored toga, tokom akademske 2003/2004 očekujemo prvu generaciju postdiplomaca.

Detalji: PCK pomaže kosovskim studentima da studiraju u inostranstvu i steknu nova iskustva. Šta se događa nakon njihovog povratka na Kosovo. Da li im PCK i ostale lokalne vlasti pomažu da pronađu posao u lokalnim institucijama?

Gđin Demoli: Nakon potpisivanja ugovora sa univerzitetima u stranim zemljama, PCK je uspeo da pruži podršku za 22 kosovska studenta da u inostranstvu nastave svoje studije (Holandija, Austrija i dr.), bilo redovne ili magistarske. Nakon njihovog povratka na Kosovo, sa iskustvima koje su stekli u inostranstvu, oni imaju prednost u odnosu na svoje kolege koje nisu imale takvu priliku. Obično, u uslovima tržišne ekonomije, ova kategorija pravnika uspeva da

“se proda” i obezbedi bolje radno mesto, a neki od njih se, nakon povratka, direktno uključuju u sprovođenje različitih projekata PCK.

Detalji: Vaš Centar vrši izradu važećih zakon na Kosovu. U skladu sa najvažnijim izveštajima o kosovskom pravosuđnom sistemu, trostruko zakonodavstvo otežava rad sudova i u nekim slučajevima je kontradiktorno. Kakva su vaša zapažanja prilikom izrade ovih dokumenata?

Gđin Demoli: PCK je do sada objavio pet zbirki važećih zakona i odredbi na Kosovu, na tri jezika: engleskom, srpskom i albanskom. Ovi me mi, manje više, nudimo tehničku podršku institucijama koje primenjuju, komentarišu, analiziraju ili proučavaju ove zakone. Gledano sa aspekta analize i komentarisanja ovih pravnih odredbi, mogu reći da profesionalni saradnici PCK često izražavaju svoja mišljenja, opažanja, primedbe i profesionalne predloge kroz žurnal PCK “Kosovske pravne studije”.

DEAL
DEALS
DEAE

Beogradska 3238000 Priština
Tel: (+381-38)500162
Fax: (+381-38)500168
E-mail: press@omik.org

Direktor izdavanja:
Pol Šmit

Glavni urednik:
Florin Pasicu

Urednici:
Hasan Sopa (Detalji)
Melvina Madenović (Detalji)

Grafika i dizajn:
Špend Kada

Saradnici:
Srdjan Antić, Kris Siemank,
Arijan Hadžibećirić, Džeme Ibraj,
Vlera Kastrati, Redžep Krasnić,
Sven Lindholm, Naderim Pasuli,
Ivana Petrović, Halide Sadiku,
Melvina Salihi, Andrej Sever,
Mustafa Skenderi Slavica Stalotković,
Armenud Tahireylyaj Irfan Ukshini,
Bernard Vrban

OSCE
Mission in Kosovo

Ograničavanje od odgovornosti:

Izraženi stavovi ili objavljen materijal ne izražavaju neophodno politiku, mišljenje ili poziciju misije OEBS na Kosovu.

Težak zadatak

Lokalni i međunarodni stručnjaci razgovarali o izazovima reforme lokalne vlasti

Tekst: Leon Malazogu i Besnik Tahiri / fotografija: Hasan Sopa

Od decembra 2002. do juna 2003. misija OEBS-a na Kosovu i Institut Kosova za politička istraživanja i razvoj (IK-PIR), organizovali su seriju od tri okrugla stola/konferencije o reformama lokalne vlasti. Razgovor je započeo temom

i donosiocima odluka. Domaći stručnjak, koji je je mnogo doprineo domaćem delu debate, predsedavao je na sva tri sastanka. I jedan broj drugih lokalnih organizacija učestvovalo je i bio aktivan na različitim odborima.

Lokalni i međunarodni stručnjaci, tokom sastanka održanog u sedištu OEBS-a u Prištini.

o decentralizaciji, pošto je to započeo specijalni predstavnik generalnog sekretara UN pre nekoliko meseci, da bi motivisao srpsku zajednicu da učestvuje u lokalnim izborima. Ali, uskoro je postalo jasno da je decentralizacija mnogo kompleksnija i veoma dug proces kroz koji Kosovo mora da prođe, bez obzira na etničke tenzije. Kao rezultat toga, sledile su konferencije koje su se bavile "reformom lokalne vlasti", terminologija koju je takođe usvojila misija Saveta Evrope za decentralizaciju.

Težilo se da se, tokom ove serije sastanaka, okupe lokalni i međunarodni stručnjaci i praktičari obuhvaćeni lokalnom vlašću na Kosovu i u zemljama regiona koje su se suočile sa sličnim iskustvima. Na početku, projekat se sastojao od manje grupe koja je bila prilično akademska. Druga i treća konferencija obuhvatala je ostale učesnike kao

donesu lakši izbor o najboljem rešenju za Kosovo.

Na ovim konferencijama težiće se stvaranju drugačijeg okruženja za političku analizu, uz postavljanje malo većeg akademskog okvira na prvo mesto. Uprkos veoma jakom političkom kontekstu decentralizacije, nosioci su se verovali da bi o "reformi lokalne vlasti" moralo da se razgovara. Kao što je jedan međunarodni stručnjak sa velikim znanjem o Kosovu rekao, mi moramo to da "deemocionalizujemo i deiracionalizujemo".

Na ovim sastancima analizirana su različita pitanja. Na početku, oblasti su bile široke i konceptualne. Kako je konferencija napredovala, oni su se usredsredili na specifičnije teme kao što su: analiza strahova na obe strane; pravni okvir i kontradiktorni zakoni; kako je ovaj proces urađen u drugim zemljama sa sličnim iskustvom; šta je uloga prenosa ovlašćenja; kakve su finansijske implikacije, itd. Jedan broj stručnjaka iz Slovenije, Švajcarske, Austrije, Mađarske i Makedonije uveliko je doprineo ovom poduhvatu. Na završnom okruglom stolu videlo se da je Savet Evrope otkrio prvi predlog modela zakona za koji su oni mislili da je pogodan za Kosovo.

Uopšteno, na ovoj konferenciji edukovali su se svi učesnici. Oni su stavili mnoge važne primere na sto i otkrili svačije strahove i karakteristike. Ovo je stručnjacima omogućilo da postavljaju modele i da ih testiraju. Savet Evrope otkrio je svršen model. Ipak, Misija OEBS-a i IKPIR bliže će saradivati sa Svetom da bi nastavili debatu. Oni će zajednički koordinisati jedan broj aktivnosti drugih organizacija i donatora, da bi doneli rezultate koji bi dugoročno koristili budućnosti i narodu Kosova.

Četvoro sportista sa Kosova idu na specijalnu Olimpijadu

"Neka pobedim, ali ako ne mogu da pobedim, neka budem hrabar da pokušam," moto je igara

Tekst i fotografija: Hasan Sopa

Mnogi invalidi Kosova mogu da pamte četvrtak 12 jun, ali četvoro mladih sportista sa smetnjama u razvoju neće to nikad zaboraviti. Zahvaljujući maloj grupi ljudi, ti sportisti učestvovali su na Specijalnim Olimpijskim igrama sveta, koje su bile održane u Dublinu, Irskoj, od 16. do 29. juna 2003. Specijalna olimpijada je svetski sportski pokret za invalide. Junis Kenedi Šriver osnovala ga je pre trideset godina, i sada je on aktivan u više od 160 zemalja širom sveta. Prvi put, ove igre su održane van Sjedinjenih Država. Na ovom takmičenju ne radi se o pobeđi ili porazu, važno je samo biti deo njega.

Četvoro sportista vratilo se iz Dablina sa dve bronzane medalje. Ali će se drugi dobiti koje su oni stekli na Olimpijadi putem sporta i takmičenja

će nositi ovo priznanje u svakodnevnom životu u kući, u školi, na poslu i u zajednici u kojoj žive.

Ne samo da će se ovo četvoro sportista sećati ovog dana, već i njihove porodice to neće nikada zaboraviti. Na dan odlaska Zade Ibrahim iz Džakovice bila je veoma srećna. Reči su bile suviše slabe da izraze njena osećanja. Njen sin Adnan Ibrahim je jedan od četvoro sportista koji će se pridružiti timu za Dublin. "Veoma je važno da moj sin bude van kuće sa drugima u društvu. To će mu bolje pomoći da shvati da negde postoje drugi ljudi koji ga vole i kojima je stalo do njega," kaže Zade Ibrahim.

Irski zajednica, koja predstavlja različite međunarodne organizacije na Kosovu, je najviše pomogla slanje ovog tima u Dublin. Po Vilijemu Igaru, koordinatore OEBS-

Četvoro atletičara (sede), učesnici specijalne olimpijade u Dublinu.

odraziti pozitivno na njihove živote, kao što je povećanje samopouzdanja i društvenih sposobnosti u svakodnevnom životu, pripremanje za nezavisno življenje i učvršćivanje prijateljstva i odnosa u porodici. Drugim rečima, oni nisu samo priznati kao sportisti, već i kao dragoceni članovi društva. Ovo će definitivno uticati na njihove živote, pošto

ovih kancelarija na terenu, oni su veoma sretni i ponosni što su to uradili. On misli da mala grupa koja putuje u Dublin simbolise sve ljude na Kosovu koji su hendikepirani. On kaže da oni predstavljaju sve i nada se da će ljudska svest biti podignuta u pogledu problema sa kojima se hendikepirani ljudi sreću. Oni zaslužuju podršku svih.

Pravni centar Kosova deli bicikle osnovcima

Tekst i fotografija: Andrej Sever

OEBS-ov Pravni centar Kosova (PCK) je pre nekoliko meseci objavio je knjizicu "Pasoš za moj život" namenjenu učenicima osnovnih škola iz regiona Prištine. Njen osnovni cilj je da upozna osnovce sa pravilima saobraćaja. Projekat je završen prvom polovinom meseca juna, kada su učenici

dobili bicikle na svojevrsnom izvlačenju lutrije.

Jedan od sretnih dobitnika izvlačenja, održanog 11. juna, je Marina Andrejević, učenica petog razreda osnovne škole "Sveti Sava" u Sušici. Marina kaže da je iz "pasoša" naučila da treba da se ide levom stranom puta a noću da se nosi svetlija odeća. Povodom tog radosnog trenutka Boro

Dragović, direktor iste osnovne škole, kaže: "To su zaista retki trenutci kad možemo da vidimo pun osmeh na licima naših učenika."

Knjizica je naišla na topao prijem kod nastavnika i roditelja, kaže gđica Aleksandra Dimitrijević, specijalizant PC-K-a. Nastavak programa, po njenim rečima, zavisi od donatora.

Marina (desno), zadovoljna dobitica bicikla.

Shvatanje medija

Predstavnici lokalne uprave naučili o medijskim standardima i uredbama

Tekst: Nderim Pasuli

Nedostak znanja o medijskim standardima i uredbama ponekad dovode predstavnike političkih stranaka i članove lokalne uprave u neprijatne situacije. Kako smo otkrili, lokani zvaničnici nisu na primer potpuno svesni, uloge i odgovornosti Privremenog komesara za medije (PKM) u dodeljivanju frekvencija i izdavanju dozvola za elektronske medije. Između ostalog, PKM se takođe bavi ispitivanjem žalbi protiv emitera i štampanih medija.

Kako bi otklonili nedostatak obaveštenosti, Odešak za demokratizaciju kancelarije OE-

BS-a u Prizrenu organizovao je seriju seminara za opštinske savetnike i opštinske direktore. Oni su bili održani u Prizrenu, Suvoj Reci, Dragašu, Orahovcu i Mališevu.

Teme koje su pobudile veliko interesovanje bile su važnost organizovanja konferencija za štampu i razvoj sposobnosti članova opštinskih skupština i direktora za davanje intervjuja. Svi su se složili da je poboljšanje slike lokalnih institucija u javnosti veoma važno pitanje i da zaslužuje mnogo pažnje.

Odnos između novinara, zvaničnika i opštinskih savetnika takođe se smatra veoma

važnim, pošto se slabi odnosi često rezultiraju obmanjivim i netačnim izveštavanjem. Takođe je razgovarano o političkoj pristrasnosti kao i o razlici između vesti, kolumna i novinskih komentara.

Razgovor o ulozi novinara i medija u društvu bio je veoma dobar. "Demokratski i odgovorni mediji igraju veoma značajnu ulogu u povećanju ili smanjenju tenzija u društvu. Opšti nivo razvoja medija odražava se na razvoj demokratskog društva i obrnuto," rekao je gđin Zenun Čelaj, zamenik glavnog urednika dnevnih novina "Zeri". Gđin Čelaj bio je gostujući predavač na seminarima.

Demokratija u etru

Radio stanica u Kačaniku organizuje debate uživo sa lokalnim liderima zajednice

Tekst i fotografija: Hasan Sopa

U većini oblasti na Kosovu društveno okruženje je poboljšano, ali to nije osiguralo potpunu primenu u praksi principa koji su bitni za demokratska društva na zapadu. Četri godine nakon završetka konflikta, opštine Kačanik, Uroševac i Štrpce i dalje se bore kako bi funkcionisale u skladu sa demokratskim principima, a to je realnost većine opština na Kosovu.

"Radio Kačanik", u saradnji sa Odeškom za demokratizaciju kancelarije OEBS-a u Štrpcu, razvio je projekat pod nazivom "Rasprava o demokratiji". Tokom šest meseci ova stanica će okupiti različite aktere lokalne zajednice kako bi razgovarali o zajedničkim problemima i potencijalima. Ova rasprava je usmerena ka jačanju komunikacije i omogućivanju razmene vrednih informacija između izabranih opštinskih predstavnika i građana iz njihovih izbornih jedinica.

Prema rečima gđina Bedri Elezija, glavnog urednika "Radio Kačanika", osnovni cilj ovog projekta je naglašavanje tema kao što su tolerancija, transparentnost, pravo na povratak, pitanje polova, građanska prava i uloga i odgovornost medija.

Gđin Elezi objašnjava da je za svaku temu predviđen niz od četiri radio emisije. "Danas je održana druga debata o prvoj temi. Troje najznačajnijih političkih lidera iz Kačanika

(LDK, PDK, AAK) raspravljalo je o odnosima između partija i načinu prevazilaženja političke blokade, zbog kog opštinska uprava i dalje ne funkcioniše," kaže gđin Elezi.

Habib Šehu (levo) i Šukri Ljuta, tokom radio programa uživo.

Mnogi građani uključili su se u tok debate. Ovo je jasan znak da oni uopšte nisu zadovoljni nivoom saradnje među partijama. Neki su izrazili oštre kritike. Jedan slušalac je rekao da postoji potpuni nedostatak saradnje između lidera političkih partija. "Ovo se najbolje ilustruje činjenicom da lokalna uprava nije uopšte funkcionisala tokom proteklih šest meseci. Oni se neprestano optužuju, a u stvari su podjednako odgovorni. Ako nastave da se ovako ponašaju, ljudi neće

uopšte glasati na sledećim izborima," rekao je uznemireni građanin.

Trojica gostiju – gđin Fadil Čalaku (PDK), gđin Habib Šehu (LDK), i gđin Šukri Ljuta (AAK) – prihvatili su kritike i

Igra za pomirenje

Zadovoljna masa proslavila je kraj devetomesečnog programa za pomirenje u Štimlju

Tekst i fotografija: Hasan Sopa

Prostrana picerija "Marigona", koja se nalazi u centru Štimlja, bila je prepuna u sredu, 11. juna. Ovaj put masa se okupila kako bi proslavila kraj programa za pomirenje koji je počeo pre devet meseci. Pozornica je bila spremna; gosti su sedeli za stolovima punim pića. Nekoliko grupa omladinaca, obučeni u tradicionalne nošnje, čekalo je na nastup.

pošto su učenici osnovne škole – predstava je bila izvrsna. Publika je svoje zadovoljstvo izrazila aplauzom mladim umetnicima. Ostale plesne grupe, iz albanske i romsko-aškaljske zajednice, popele su se na pozornicu i svaka je izvala svoje tradicionalne igre.

Ovaj program, čiji je uspešan kraj te večeri proslavljen, organizovala je i finansirala misija OEBS-a, a sproveden

Igra mladih tokom proslave u Štimlju.

Voditelji su otvorili gala proslavu i pozvali gđu Margaret Matić, šefa kancelarije OEBS-a u Lipljanu, da održi kratak govor. Gđa Matić je pozdravila goste, naglasila važnost procesa pomirenja i rekla da mladi, svojim umetničkim programima, mogu dati veliki doprinos. "Muzika probija sve granice, i može pomoći okupljanje ljudi različitog porekla", dodala je gđa Matić.

Začula se muzika i prva plesna grupa izašla je na pozornicu. Uprkos svojim godinama –

je zajedno sa "Omladinskim centrom" u Štimlju. Program je obuhvatao društvene i aktivnosti za pomirenje, kao i obrazovne radionice kao što su časovi rada na računaru, engleskog jezika i crtanja, što pomaže mladim ljudima da se lakše integrišu u škole i profesionalni život. Ovaj program posebno ohrabruje aškaljsku zajednicu da se obrazuje, jer to obezbeđuje više mogućnosti za zapošljavanje, bolje životne uslove i potpunu integraciju u život zajednice.

Borba za transparentnost

Šest NVO iz Mitrovice napravile su dobar korak ka bližoj saradnji između opština i građanskog društva

Tekst: Sevdije Bućinca

Transparentnost je atribut dobrog upravljanja. Ona povećava odgovornost lokalne uprave i poverenje građana. Po UNMIK-ovoj uredbi o samoupravljanju, građani moraju imati pristup informacijama o radu lokalne uprave. Ljudi moraju biti informisani, a ne zanemarivani, što je trenutna praksa mnogih opštinskih skupština. Na osnovu ova tri principa, nekoliko nevladinih organizacija došlo je na ideju o osnivanju mreža za praćenje aktivnosti opštinske skupštine u Mitrovici.

To je, prvobitno, bila ideja NVO Razvojni centar i Inicijative Mitrovice za podršku NVO (MINGOS). U saradnji sa Odeškom za demokratizaciju OEBS-a i Nacionalnim demokratskim institutom (NDI), oni su započeli sa osnivanjem "NVO Mreža za praćenje", koja se sastoji od šest lokalnih organizacija iz Mitrovice: "Mingos", "Miroljubivost", "Golubi mi-

ra", "Organizacija za humanost", "Hendikos", i "Omladinski centar".

Članovi mreže za praćenje imaju iskustva u nadgledanju skupština i znanje o opštinskoj strukturi i zakonodavstvu. Pre početka programa nadgledanja, oni su prisustvovali nizu časova obuke o "nadgledanju i zalaganju", koji je sproveo NDI.

Projekat primene započeo je na dobrovoljnoj bazi 1. maja ove godine. Opština je pozdravila inicijativu i pomogla u radu mreže za nadgledanje. Po Elzi Bitić-Šukriju, rukovodiocu "MINGOS-a", izgleda da je ova ideja prvi dobar korak ka transparentnosti i tesnijem međucitaju opštine i faktora građanskog društva.

Tokom primene ovog projekta, biće uredno pravljene i objavljivane izveštaji. Mreža će takođe organizovati otvorene rasprave, okrugle stolove i konferencije.

“Naše udruženje direktno zastupa interese opština”

– kaže predsednik Udruženja opština Kosova, gđin Ljutfi Haziri –

Udruženje opština Kosova stvoreno je neposredno nakon prvih lokalnih izbora, da bi osiguralo zajedničku strategiju ka rašavanju zajedničkih problema putem međuopštinske saradnje

Tekst i fotografija: Hasan Sopa

Lutfi Haziri, predsednik Udruženja kosovskih opština.

“Otvorene granice za ljude i robu su glavni problem i glavna prepreka koja zaustavlja integraciju u ovom regionu,” kaže gđin Ljutfi Haziri, predsednik Udruženja opština Kosova (UOK) i predsednik Skupštine grada Gnjilana. Po njegovom viđenju, saradnja po pitanjima infrastrukture i stvaranja boljih uslova za slobodan protok ljudi i robe

pomoći će ovaj, ratom opustošen, region postane region mira i stabilnosti.

Govoreći o regionalnim međugraničnim inicijativama saradnje, gđin Haziri kaže da u ovom smeru postoje dva razvoja. “Prvi je da je Savet Evrope otvorio kancelariju za lokalni razvoj i demokratizaciju u Gnjilanu koja pokriva sve opštine Kosova, a takođe i neke opštine u regionu. Njen cilj je da osnažuje lokalnu samoupravu i da uključuje različite društvene grupe u procesu donošenja odluka. Drugi pozitivan razvoj je regionalna integracija. U okviru međugranične saradnje, putem naše inicijative, Kosovo je bilo uključeno u integracioni proces Evropske unije. Takođe vredno pomenuti međugraničnu saradnju između Kosova, nekih opština iz Srbije i Makedonije i dve male opštine iz Bugarske.”

O unutrašnjim stvarima, udru-

ženje je uspeo, uz pomoć svih predsednika gradskih skupština, da dostojno predstavi opštine u vezi sa međunarodnim organizacijama i privremenim institucijama samoupravljanja. “Mi smo sa premijerom Kosova potpisali ugovor o zajedničkim principima strategije povratka u etapama, za sve one koji su, iz različitih razloga, morali da napuste Kosovo i danas su negde Privremeno raseljena lica ili izbeglice. Mi smi takođe aktivno uključeni u javnu debatu koja se bavi civilnom administracijom ili decentralizacijom. Poslednji termin nije više u upotrebi, zato jer Kosovo nema ništa da decentrališe kao što je to značilo u početku. Uloga udruženja bila je osnovna u identifikovanju problema sa kojima se opštine suočavaju, kao i u podizanju pitanja koja nisu bila poznata na centralnom nivou ili u višim državnim ustanovama. Na ovaj način, naše udruženje direk-

tno zastupa interese opština,” podseća predsednik.

“Sa druge strane mi smo takođe veoma aktivni u zastupanju lokalnih tela na kongresima lokalnih i regionalnih vlada u Strazburu, gde sve države učestvuju, a Kosovo ima status posmatrača. Pošto Kosovo ima poseban status pod međunarodnom upravom, nadali smo se da ćemo ojačati našu poziciju, od takvog posebnog statusa na status posmatrača. Nadamo se da ćemo čak dobiti i veći status u budućnosti, ali je sada važno da su opštine među prvima koje će biti zastupljene u Save-tu Evrope. Drugim rečima, ovo udruženje ne samo da podržava i ohrabruje saradnju među opštinama ovde, već ono takođe podržava saradnju među opštinama jugoistočne Evrope i Evrope uopšte. Danas, većina opština ima aktivne odnose sa svojim partnerima iz inostranstva,” kaže gđin Ljutfi Haziri.

Školska biblioteka u Osojanu ponovo otvorena

Takođe će biti na usluzi meštanima iz Biče i Grapca

Tekst: Zekije Kelmendi / fotografija: Maks Selhofer

Projekat ponovnog otvaranja školske biblioteke u Osojanu uspešno je priveden kraju 4. juna, nakon devet meseci od podnošenja. Tada je u prisustvu predstavnika OEBS-ove Misije, nastavnika Opštine Istok, nekoliko desetina potencijalnih čitalaca i ostalih prisutnih, biblioteka zvanično otvorena. Osojane je prvo mesto za organizovani povratak kosovskih Srba. Otrprike 350 stanovnika trenutno živi ovde,

a 30 učenika pohađa školu.

Projekat se sastojao od tri glavne komponente: obnavljanje nekadašnje veće učionice (60 kvm) na prizemlju, kupovine knjiga i bibliotekarskog nameštaja. Kupljeno je 2250 knjiga, a škola je priložila još 600 naslova iz svog fonda. Obnovu je izvelo malo građevinsko preduzeće (“Berti”) pod nadzorom OEBS-ovog menadžera za izgradnju kancelarija

u Peći. Budžet projekta ukupno je iznosio 22.400 Eura.

Biblioteka nudi raznovrsne knjige, kao što su romani, dokumentarna literatura, rečnici i enciklopedije, popularna nauka itd. Sela u kojima se govori srpski u blizini doline, kao što su Biča i Grabac, mogu takođe imati koristi od biblioteke, što je važan korak napred u stvaranju društvene infrastrukture za povratak kosovskih Srba u ovoj oblasti.

Gdica Dragana Petrovic, zadužena za biblioteku, i jedan od mladih čitalaca.

Obnavljanje dobrih odnosa

Inicijativa za pograničnu saradnju u Dragašu, otvorila je put za rešavanje problema

Tekst: Mustafa Skenderi

Otvaranjem dva granična prelaza ka Albaniji, u selima Orčuša i Kruševu, opština Dragaš, lokalni zvaničnici su očekivali poboljšanje komunikacije između goranskih sela u opštini Dragaš i goranskih sela u opštinama Šištevac i Zapod u Albaniji.

Kancelarija OEBS-a u Dragašu i kancelarija OEBS-a u Kuksu, Albanija, inicirale su prvi sastanak predstavnika opština Dragaš i Kuks. Bili su pozvani i predstavnici pograničnih sela sa Kosova i iz Albanije. Ovaj sastanak, čiji je cilj bio poboljšanje saradnje, održan je u Dragašu u januaru ove godine.

Cilj pogranične saradnje je rešavanje dugoročnih problema, kao što je nelegalna seča drva i nelegalni prelasci granice radi napasanja goveda. Rezultat jednog od sastanaka bio je dogovor o osnivanju “vruće linije” između predstavnika Dragaša na Kosovu i Šišteveca u Albaniji, kako bi informacije o bilo kakvim

incidentima mogle da se brzo razmene i da se o tome obavesti pogranična policija.

Prema rečima gđina Uzaira Hamze, lokalnog službenika za zajednice u Dragašu, otvaranje ova dva granična prelaza u Orčuši i Kruševu je značajno poboljšalo situaciju. Sve veći broj ljudi koji ih koristi, dokaz je korisnosti ovih prelaza. Sudeći prema broju telefonskih poziva preko vruće linije, broj incidenata je smanjen.

Do sada su ukupno održana četiri sastanka, a saradnja će se proširiti na ostala polja. Tokom poslednjeg sastanka, razgovarano je o koracima koji će biti preduzeti na polju kulturne i sportske saradnje. Goranci sa obe strane granice se nadaju da će ova saradnja srušiti zid koji je, među njima, postojao mnogo godina. Ovo će biti posebno važno ako se na umu ima činjenica da mnoštvo njih ima rođake sa druge strane granice. Inicijativa za pograničnu saradnju je prilika za sve njih da obnove odnose.

Omladinske organizacije sa Kosova i iz Srbije podstiču dijalog

Na drugom sastanku omladinskih nevladinih organizacija iz regiona raspravljano je o nekoliko nacrtu zajedničkih projekata

Tekst: Besnik Tahiri

Drugi sastanak omladinskih nevladinih organizacija sa Kosova i iz Srbije održan je krajem maja u Novom Sadu. Projekat "Gradanski dijalog" ostvaruju Centar za regionalizam iz Novog Sada i udruženje Majka Tereza iz Prištine. Obe organizacije su partneri Odeksa za demokratizaciju misije OEBS-a. Glavne teme razgovora bile su razvoj zajedničkih projekata omladinskih nevladinih organizacija sa Kosova i iz Srbije i mogućnost izgradnje partnerstva između nevladinih organizacija u regionu. Na ovoj konferenciji učestvovalo je 25 predstavnika omladinskih NVO sa Kosova i 22 iz Srbije, kao i predstavnici lokalnih i regionalnih medija.

Sastanak je pozdravio gđin Fridhelm Frišenslager, direktor OEBS-ovog odeska za demokratizaciju. Gđin Frišenslager je u svom govoru naglasio važnost projekta "Gradanski dijalog". On je podvukao ulogu omladinskih organizacija u normalizaciji odnosa i stvaranju atmosfere međuetničkog poverenja u regionu. Sve tri grupe su zaključile da

postoji ogromna potreba za češćim sastajanjem mladih ljudi, kao i potreba za stvaranjem jedinstvene i funkcionalne regionalne mreže, koja bi bila zasnovana na konkretnim projektima. Nekoliko nacrtu zajedničkih projekata predstavljeno je radnim grupama. Učesnici su takođe održali interesantne rasprave tokom neformalnih sastanaka.

Opšti utisak je da je, u poređenju sa prvim sastankom omladinskih organizacija, koji je održan na Paliću, načinjen korak napred. Ljabinot Hodža, aktivista omladinske NVO "Postpesimisti" rekao je: "veoma je prijatno iskustvo videti da omladinske grupe iz ostalih delova ovog regiona takođe rade na poboljšanju gradanskog dijaloga".

Prema rečima Agona Malčića, aktiviste jedne NVO iz Prištine, ova konferencija neće ostati samo jednodnevni događaj, jer će se nastaviti u vidu projekta sličnih muzičkom festivalu EXIT.

"Neformalni razgovori koje smo imali tokom pauza i tokom druženja od posebne su važnosti za mene," rekao je gđin Malčić.

Bliže medijima

Tekst: Florin Pasnicu / fotografija: Sandro Betaneli

Parlamentarna grupa "Ostale zajednice" zvanično je osnovana pre nekoliko meseci. Ona zastupa interese nekoliko nacionalnih manjina – aškalijske, bošnjačke, goranske, romske i turske – a svrstava se, sa svojih 10 članova, kao četvrta po veličini poslanička grupa u Centralnoj skupštini. Mada oni nose značajnu političku težinu, njihovo javno pojavljivanje je do sada bilo pomalo diskretno, a njihovi kontakti sa lokalnim medijima sporadični.

Misija OEBS-a je ponudila da im pomogne u savladavanju te situacije, kroz obezbeđivanje niza programa obuke o odno-

sima sa medijima. Od osnova stvaranja javne poruke, do pripremanja TV intervjuja i komuniciranja u kriznim situacijama, parlamentarci su naučili kako da pridruže novinari i kako da pošalju svoju poruku putem medija. Ova obuka završena je prijateljskom ceremonijom, kad ih je šef Misije OEBS-a, ambasador Paskal Fieski, nagradio simboličnim svedočenstvima. "Poboljšao sam svoje medijske veštine zahvaljujući ovoj obuci," rekao je gđin Zulfi Hadži Merdža tokom ceremonije. "Sada znam više o načinima privlačenja pažnje medija," dodao je on.

Parlamentarcima poslaničke grupe "Ostale zajednice" simbolične diplome uručuje ambasador Paskal Fieski, šef misije OEBS-a na Kosovu.

Predavanja o obrazovanju

U zajedničkoj javnoj kampanji o podizanju svesti nastoji se da se ubede roditelji Romi o prednostima slanja dece u školu

Tekst i fotografija: Andrej Sever

Pravo na obrazovanje je jedno od osnovnih ljudskih prava. Pošto je veliki broj romske dece na Kosovu koja, uopšte, ili veoma retko idu u školu, OEBS-ova Kancelarija u Prištini započela je kampanju o podizanju javne svesti sa ciljem da obaveštavanja roditelja Rome o prednostima obrazovanja.

Po gđinu Vojkanu Milenkoviću, asistenta Odeksa za demokratizaciju ove kancelarije, ovaj projekat se zajednički radi sa Ministarstvom prosvete. Konačni cilj je da bude što više romske dece u školama. Kampanja od

vrata do vrata istovremeno se odvija u dva sela: Gračanici i Plemetini.

Lokalni Romi rukovodioci centara sprovode taj projekat, pošto su, po rečima gđina Olivija Reve, službeniku za demokratizaciju, Romi naklonjeni da veruju Romima. Gđin Sebastijan Šerifović je lokalni rukovodilac centra u Gračanici. "Romi su na veoma niskom nivou što se tiče obrazovanja," kaže on. "Ljudi gledaju drugačije na tebe kad si obrazovan. Romska prava se još uvek krše, pošto Romi nisu obrazovani," smatra Sebastijan.

Gligorije Stojanovic, direktor Osnovne škole Kralj Milutin u Gračanici, kaže da svake godine otprilike 10% romske dece ne bude obuhvaćeno nastalom. "Razgovarali smo sa liderima Roma o ovom problemu. I ove godine smo, kao i prethodnih, dobijali obećanja da će romska deca ići u školu, ali se plašim da prvog septembra, kada škola počne, jedan broj te dece neće pohađati nastavu. Apelujem na roditelje romske dece da ne prave greške koje su pravili njihovi roditelji, da im deca ostanu bez obrazovanja i bez završene osnovne škole," kaže direktor.

Ponekad romska deca ne mogu zbog socijalnih problema da idu u školu. Beriša Erdžan, otac četvoro dece, rekao nam je da je njegova porodica iz Prištine i da su oni privremeno raseljena lica. Jedini prihodi koji njegova porodica prima je socijalna pomoć od UNMIK-a i dečiji dodatak. "Obratili smo se svim humanitarnim organizacijam za pomoć. Sve što smo dobili su obećanja," objašnjava on. "Kada bi imali normalne uslove za život, moje dete bi sigurno išlo u školu, bilo u stanju da radi i bilo bi normalan član društva," kaže Sanela, supruga gđina Erdžana.

Romska deca koja bi, umesto na ulici, trebalo da budu u školi.

Pitanje jednakosti

Ove godine, sve opštine na Kosovu osnovale su kancelarije za pitanja polova

Tekst i fotografija: Hasan Sopa

Kad god se začuje pojam "pol", ljudi sa Kosova to povezuju sa ženskim rodom. Stoga, uopšteno shvatanje je da se pitanja polova odnose samo na žene. Ali to uopšte nije ono što ljudi koji se bave time smatraju. Po njima, pitanje pola ne vezuju se samo za žene, već oni stvaraju jednake mogućnosti i prenos ovlašćenja muškom i ženskom rodu.

Kancelarija za pitanja polova u opštini Glogovac u saradnji sa Kancelarijom OEBS-a u Lipljanu nedavno je organizovala predavanje o podizanju svesti o odnosima polova. Ovo se smatra još jednim pokušajem da se promeni uopšteno mišljenje o jednakosti polova. Gđica Zahrie Podrimčaku, službenik za pitanja polova u Skupštini opštine Glogovac kaže: "Shvatanje o jednakosti polova još uvek se nije promenilo na način na koji mi hoćemo, ali ide u pravom smeru." Kao još jedan primer ona je spomenula osnivanje kancelarija za pitanja polova u svim kosovskim opštinama ove godine.

Ipak, interesantno je da broj učesnika muškaraca na predavanjima o jednakosti polova raste. Gđin Bedžet Binaku, iz

NVO Handikos, bio je jedan od učesnika na predavanju i on je to ocenio viskom ocenom. Po njegovom shvatanju, oba roda su jednako važna, uprkos činjenici da naš mentalitet favorizuje muški rod, a to se zasniva samo na fizičkom aspektu, a ne na intelektualnom kapacitetu žena.

Međunarodne organizacije razvile su jedan broj programa obuke o jednakosti polova još otkako su došle na Kosovo. Ali što su se lokalne organizacije više konsolidovale, više odgovornosti je prepušteno njima. Jedna od takvih organizacija je Centar za obuku i istraživanja u vezi polova,

koja je imala ulogu organizatora ove obuke.

Po gđici Arijeti Redža, izvršnom direktoru ove organizacije, namera obuke bila je da podigne svest ljudi uopšte. "Kampanje o podizanju svesti polova vode se 1999. Sada je vreme da osnujemo institucionalne mehanizme za zaštitu pitanja polova i za njegovu primenu u svim sferama života."

Izgleda da je stara izreka "ako obrazuješ jednog muškarca, obrazovao si jednu osobu, dok ako obrazuješ jednu ženu, obrazovao si celu generaciju", polako krči put ka umovima ljudi. Nadajmo se da će ovo postati praksa u budućnosti.

Učesnici obuke o jednakosti polova u Glogovcu pokušavaju da reše problem.

Program za bezbednost omladine u saobraćaju spašava živote

Od početka ovog programa broj saobraćajnih nesreća sa fatalnim posledicama u kojima su učestvovala deca, opao je za 62%.

Tekst: Ardian Spahiu / fotografija: Dejl Semjuels

Program za bezbednost omladine u saobraćaju snažno napreduje u četiri regiona, sa preko 300 školaraca učesnika: Prizren (90), Gnjilane (80), Peć (120) i Mitrovica (20).

Policajci Kosovske policijske službe, u saradnji sa lokalnim policijskim stanicama i saobraćajnom policijom rade u školama širom ovih regiona. Policajci posećuju škole, održavaju predavanja o bezbednosti saobraćaja i razgovaraju sa nastavnicima.

U školama se vrši odabir dece koja će učiti o bezbednosti saobraćaja. Nakon što završe obuku, njima se daju minijaturni

znaci STOP i, u nekim slučajevima, uniforme, kako bi se obezbedio bezbedan prelazak ulice na predviđenim pešačkim prelazima do i od škole.

Školama je predato preko 12000 knjiga o bezbednosti saobraćaja, koje su finansirali britanska NVO "War Child" i program Škole kosovske policijske službe "Policajci za decu". Ovim knjigama se obezbeđuju vredne informacije o saobraćajnim znacima, pravilnoj upotrebi bezbednosnih pojaseva, čak i o bezbednom upravljanju biciklom. Na Kosovu nikada ranije nije sprovedena slična inicijativa.

Omladinska saobraćajna policija je takođe posetila ŠKPS kako bi naučili više o bezbednosti saobraćaja i obišli kamp sa službenikom za odnose sa zajednicama pri ŠKPS.

Kako bi se utvrdio uticaj ove vrste obrazovnih aktivnosti i opšteg jačanja aktivnosti za povećanje bezbednosti saobraćaja, sprovedene su analize. Od početka ovog programa, tokom 2002, broj saobraćajnih nesreća sa fatalnim ishodom u kojima su učestvovala deca smanjen je za 62%.

Ovaj program ne samo da je zabavan, već takođe spasava živote!

Mladi policajci KPS i osnovci iz Prizrena.

Dugoročno rešenje za vodu u Gornjem Kусcu

U kompaniji kosovskih Albanaca upošljeno pet Srba da rade na rekonstrukciji vodovoda

Tekst: Mustafa Skenderi

Pre sukoba, seljani Gornjeg Kusca, opština Gnjiljan, oslanjali su se sopstvene bunare za snabdevanje domaćinstava vodom. Nakon konflikta, analizama je pokazano ozbiljno pogoršanje kvaliteta vode iz plitkih izvora. Da bi izbegli ozbiljne posledice po zdravlje ljudi, u pretekle dve godine KFOR je snabdevao selo svežom vodom iz cisterni. Ipak, ovo je samo privremeno rešenje. Dugoročno rešenje je pronađeno tek na kraju prošle godine.

"Mi kao savet, i drugi seljani, bili smo uključeni u sastanke sa UNMIK-om i drugim institucijama gde je odluka o projektu snabdevanja vodom donešena. To je bilo važno pitanje za nas, pošto su 200 od 364 domaćinstva bez pipajće vode," kaže Momčilo

Petrović, seoski predstavnik u Gnjilanskoj opštini i član seoskog veća.

"Lesna Decon" kompanija kosovskih Albanaca iz Gnjilane, dobila je tender novembra 2002 za poboljšanje uslova vodosnabdevanjem u selu. Posao je započeo januara 2003. U kompanije je zapošljeno pet lokalnih Srba, koji su radili na uzgradnji rezervoara. Preduzeće u društvenom vlasništvu "Hidrotehnika" pobrinula se za geodetske poslove i stručnjake koji rade na terenskom istraživanju. Isto preduzeće biće zaduženo za održavanje sistema.

Ceo projekat sastoji se od dve faze. Prvu je finansirala Misija OEBS-a, a to uključuje izgradnju rezervoara od 83 kubna metra. On će se puniti neprekidno i ako će potrošnja biti racionalna, biće dovoljno

vode za 364 domaćinstva u selu. Drugu fazu – postavljanje vodovodne mreže – treba da finansira UNMIK. Planirano je da poslovi započnu u junu, a da završe avgusta 2001, i onda budu predati Hidrotehnicu, kaže Lola Ansedo, službenik za demokratizaciju Kancelarije OEBS-a u Gnjilanu.

Stanovnici sela rado su pozdravili primenu ovog projekta. Jedan od seljana koga smo sreli u selu, Novica Petrović rekao nam je da radovi na vodovodu selu mnogo znače. "To će biti dugoročno rešenje za nas. Mi smo se snabdevali vodom iz naših plitkih izvora, ali najverovatnije da voda nije bila zdrava i nije dobra za piće, to je sigurno, pošto su naše štale bili preblizu izvora", on je objasnio.

Snažan utisak

Posetioci Škole Policijske službe Kosova impresionirani su uslovima za život i pozitivnim multietničkim duhom ove škole.

Tekst i fotografija: Ardian Spahiu

Odeljenje za vezu sa zajednicom pri Školi kosovske policijske službe (ŠKPS) nastavlja sa svojim aktivnostima širom Kosova. Prošlog meseca, u saradnji sa Kosovskom policijskom službom (KPS), tim ŠKPS za saradnju sa zajednicom doveo je 48 mališana iz pet planinskih sela iz oblasti Dečana, oko 40km jugozapadno od Peći. Svako od ove dece je, tokom neprijateljstava na Kosovu, izgubilo jednog ili oba roditelja. Ova deca su bila veoma zadovoljna i impresionirana školom i ponudnim gostoprimstvom osoblja škole i studenata. Pored toga, 48 dece (Albanci i Srbi sa Kosova) iz regiona Lipljana, takođe je posetilo ŠKPS. Oni su odabrani iz dve srpske i jedne albanske škole. 11 učitelja i dvojica starijih lidera iz oba srpska sela pridružilo se deci tokom posete i izvestili su svoje sugrađane o tome šta su videli u ŠKPS.

Ovo je samo nekoliko poseta školaraca (Albanaca, Srba, Turaka i ostalih) sa čitavog Kosova koje je organizovala ŠKPS. Deca su uvek impresionirana. Skoro svi oni kažu kako je lepo videti studente različitih nacionalnosti kako zajedno rade, uče, jedu ili se bave sportskim aktivnostima u krugu škole. Ovako bi trebalo da izgleda budućnost Kosova: zajednički život i rad.

Pored poseta ŠKPS, odeljenje za saradnju sa zajednicom odlazi u terenske posete zajednicama koje nemaju mogućnosti da putuju u

ŠKPS. Prošlog meseca, zajedno sa norveškim kontingentom KFOR-a, ovo odeljenje provelo je četiri dana posećujući srpske škole u Obiliću i selima Babin Mons, Crkvena Vodica, Donja Brnica i Gornja Brnica. Oni su prisustvovali časovima i razgovarali sa više od 300 dece i prisustvovali roditeljskim sastancima kako bi razgovarali o mogućim posemtama policijskoj školi. Ovo je suština prisustvovala policijskoj dužnosti u okviru zajednice.

Poseta multietničke grupe školaraca i prva poseta srpske dece iz škola iz Lipljana predstavljaju uspehe koje treba naglasiti. Još dve srpske škole posetiće Policijsku školu ovog meseca.

Dvadesetpetoro odraslih Srba iz oblasti Obilića posetilo je školu 20. juna. Oni su druga grupa ljudi iz istog sela koja je posetila ovu školu. Seoski voda i još 24 žena i muškaraca bili su impresionirani organizacijom i načinom funkcionisanja ove škole. Nakon posete nekim učionicama u kojima su časovi bili u toku, bili su zadovoljni jer su videli da Albanci, Srbi i ostale kosovske zajednice rade zajedno sa istim ciljem – multietničko Kosovu.

Pored toga imali su priliku da razgovaraju sa mnogim srpskim kadetima, koji su izrazili svoje zadovoljstvo životom i radom u ŠKPS. Kadeti su naglasili da bi širom Balkana ova škola mogla biti uzeta kao primer, kako članovi različitih nacionalnih zajednica mogu raditi, učiti, živeti i zabavljati se zajedno.

Mladi policajci KPS i osnovci, tokom posete ŠKPS.

Letnja trka u Gnjilanu

Tekst i fotografije: Andrej Sever

Nedelja, 22. jun, 155 trkača, podeljenih u sedam kategorija, učestvovalo je u trci od 10 kilometara. Ljudi su puno uživali posmatrajući redak sportski događaj i pružali jaku podršku svojim miljenicima. Najbolji trkač bio je Gdin Abdurahman Škodra iz Prištine: pretračao je ovu razdaljinu za 32'18".

Bilo je trkača iz Prizrena, Dečana, Mitrovice, Suve Reke,

Kamenice i Novog Brda. Mešoviti tim albanske i srpske dece iz regiona Gnjilana trenirao je dva meseca pod profesionalnim nadzorom. Miloš, trinaestogodišnji član ovog tima stigao je treći u svojoj kategoriji. On kaže da za svoj uspeh duguje treneru, Ekremu, Albancu sa Kosova.

Službenici OEBS-a takođe su učestvovali velikom broju. Džona, Ekaterina, Ljuljijeta i Rupert (42'32) – među naj-

boljih tri u svojim kategorijama – dobili su nagrade.

Ovaj događaj po prvi put su zajednički organizovali opština Gnjilane i OEBS-ova kancelarija. Prema rečima Srdjana Antića, asistenta za demokratizaciju ove OEBS-ove kancelariju, sledeće godine opština će sama biti zadužena za organizaciju. "Bićemo sretni da im pomognemo da reše bilo koju prepreku koja može da iskrсне," dodao je on.

“Pogledaj me, isti sam kao i ti”

Mladi iz Prizrena pokušavaju da podignu svest o položaju invalida

Tekst i fotografija: Hasan Sopa

Invalidi su devinitivno jedan od najosetljivijih grupa u društvu. Ne samo da institucije ne čine dovoljno da im pomognu, već i ljudi, u najvećoj meri, slabo shvataju njihov položaj. Klub za ljudska prava iz Prizrena, u saradnji sa Odsekom za ljudska prava kancelarije OEBS-a u Prizrenu, napravio je projekat za pomoć osetljivim grupama ljudi.

Članovi Kluba za ljudska prava – 11 školaraca različitih nacionalnosti – žele da naglase probleme sa kojima se ljudi sa nedostacima u razvoju suočavaju u svakodnevnom životu. Prema rečima Anite Šalja, vode ove jedanaestorke, ideja ovog projekta je davanje signala da javnost ne posvećuje dovoljno pažnje ovoj osetljivoj grupi ljudi.

Kaltrina Redža, učenik drugog razreda srednje škole, kaže da prva faza ovog projekta obuhvata posete porodicama invalida. "Na ovaj način mi se upoznajemo sa njihovim problemima. Tokom poseta pravimo foto-

grafije i planiramo da organizujemo izložbu fotografija koje će biti izložene na javnim mestima u institucijama. Mislimo da će to pomoći opštem jačanju svesti", zaključuje Kaltrina.

19. juna učenici su posetili porodicu Ibrahima Šalje, u selu Ngucat, opština Mališevo, gde su se sreli sa Enverom Šaljom. Ibrahim, Enverov otac, seća se da se njegov sin razboleo u svojoj šestoj godini – zarazio se gripom – i poslat je u bolnicu u Prizrenu. Nakon nekoliko dana lečenja trebalo je da bude otpušten iz bolnice. "Te noći, oko ponoći, doktor je došao u njegovu sobu i dao mu je injekciju, uprkos činjenici da je bolesnička lista već bila zaključena" seća se Ibrahim. Nakon te noći Enver više nikada nije vodio normalan život. Sada ima 32 godine. Kada je video da se približavamo njegovoj kući, jer je sedeo ispred, na terasi, bio je veoma srećan. Nije to mogao da kaže, ali smo videli na njegovom licu. Kada smo odlazili, gledao je u nas sve dok nas je izgubio iz vidokruga.

Ova kampanja koju razvijaju članovi Kluba za ljudska prava namenjena je, pre svega, kosovskim institucijama. Oni se takođe obraćaju društvu u celini da se zaustave za trenutak i razmisle o položaju ljudi sa nedostacima. "Ovim ljudima bi od

velike pomoći bilo kada bi se, oni koji su sposobni za rad, zaposlili. To bi im moglo da prevaziđu svoje komplekse i postanu deo društva. Ovo pre svega zavisi od naših institucija," zaključuje Anita Šalja.

Ibrahim Šalja i njegov sin Enver.

Most muzike

Muzički festival okupio je na mostu u Mitrovici mlade iz oba dela grada.

Tekst: Sven Lindholm

Tokom jedne junske večeri Mitrovica nije bila podeljen grad. Most i muzika su okupili ljude. Čitave noći, sve do završetka programa, nekoliko hiljada mladih iz obe zajednice, sa juga i severa, slušalo je muziku i igralo na mostu.

Povod je bila proslava "Praznik muzike" (fr. "Fete de la Musique"), koju su organizovali kancelarija Francuske i francuski kontigent KFOR-a. Ovo je treći put da je ovaj muzički festival organizovan u gradu, ali su tokom prethodna dva bili organizovani posebni događaji na severnoj i južnoj strani Ibra.

Ovaj događaj rezultat je pritiska mladih iz obe etničke zajednice da se organizuju manji događaji – kao što su pozorišne predstave u Kulturnom centru i Mobilnom kulturnom kontejneru – i organizuje više multi-etničkih događaja. Zbog toga je odlučeno da se ovogodišnji "praznik" organizuje na samom mostu.

Veće je, rok i rege muzikom, započeo bend iz Finske. Nakon njih na red je došao još jedan finski bend, a nakon toga poznati DJ-evi iz Sofije, Beograda i Prištine. Oni koji su se nalazili na mostu bili su očigledno uzbuđeni. Oni su zajedno došli zbog muzike. Može izgledati kao jedan mali korak, ali to je jedan mali korak ka normalizaciji situacije u Mitrovici.